

**UCHWAŁA NR XIX/99/2020
RADY GMINY PIONKI**

z dnia 25 maja 2020 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pionki na lata 2020 - 2022.

Na podstawie art.18 ust 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2019.506 t.j. z dnia 2019.03.15) oraz art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz.U.2019.1111 t.j. z dnia 2019.06.14) Rada Gminy Pionki uchwała co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Pionki na lata 2020 - 2022, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

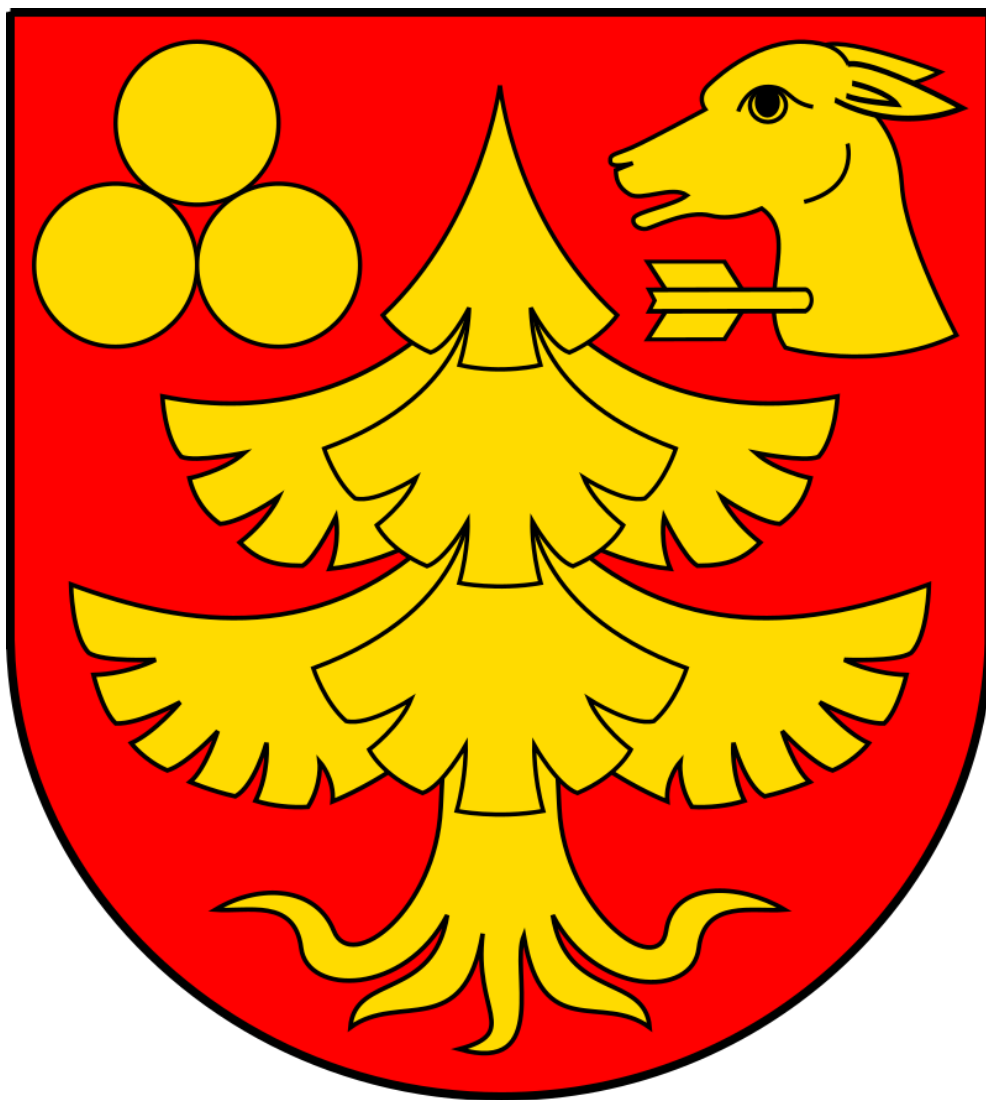
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Pionki

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Dariusz Gonciarz

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2020-2022

Pionki 2020

Spis treści

Rozdział I. Wiadomości ogólne.

1. Wstęp.
2. Charakterystyka Gminy Pionki.
3. Zadania Gminy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
4. Podstawa prawna Gminnego Programu Wspierania Rodziny.
5. Zasady funkcjonowania Programu.
6. Charakterystyka środowisk wspieranych działaniami Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pionkach.
7. Piecza zastępcza.
8. Analiza SWOT.

Rozdział II. Zadania i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

1. Zasoby wpływające na możliwość realizacji programu i utworzenie Gminnego Systemu Wspierania Rodziny.
2. Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022
3. Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022.
4. Korzystający z Programu.
5. Źródła finansowania Programu.
6. Czas realizacji Programu.
7. Oczekiwane efekty po realizacji Programu.
8. Kontrola i analiza programu.
9. Zakończenie.
10. Spis tabel
11. Spis wykresów

Rozdział I

1. Wstęp

W obecnych czasach funkcjonowanie i kondycja rodziny podlega drastycznym wpływom środowiska zewnętrznego. Nie zmienia to jednak faktu, iż pozostaje ona podstawową jednostką społeczną, pierwszą grupą, która przekazuje dziecku wzorce, uczy interakcji, oddziałuje, prowokuje, mobilizuje. To właśnie w rodzinie kształtuje się jego kręgosłup moralny wpływający na późniejsze dorosłe już decyzje. Rodzina jest więc najważniejszym środowiskiem, w którym dziecko rozwija się i zaspokaja podstawowe potrzeby.¹ W dzisiejszych czasach temat rodziny nie traci na wartości, niezmiennie jest on rozpatrywany przez pryzmat wielu życiowych dziedzin takich jak socjologia, pedagogika, prawo czy teologia. Według wielokrotnie prowadzonych badań opinii publicznej rodzina nadal znajduje się na czele wymienianych wartości.²

Rodzinę, jako jednostkę społeczną, możemy rozpatrywać na dwóch płaszczyznach-tradycyjnej i nowoczesnej. Tradycyjne ujęcie rodziny kreuje ją jako małą, pierwszą instytucję, z którą styka się człowiek od początku swego życia. Rodzina w tym momencie staje się środowiskiem, które często i długotrwale, przypadkowo ale i z zamierzeniem, świadomie lecz i mimowolnie zaczyna oddziaływać na jednostkę, jednostkę, która czerpie, przejmuje i rozwija jej zachowania i oddziaływania. Tradycyjne ujęcie rodziny określa ją jako grupę osób połączonych ze sobą więzią formalną poprzez małżeństwo, pokrewieństwo, powinowactwo lub adopcję. Nie sposób jednak rozpatrywać struktur rodziny bez ujęcia jej nowoczesnym paradygmatem, który uwidacznia ją jako jednostkę podporządkowaną innym dużym instytucjom, ciągłym zmianom, zaleceniom, przepisom.³ Oddziaływania kulturowe i społeczne sprawiają, że tradycyjny model i oddziaływanie rodziny szybko przekształciło się w nowoczesny model, nowoczesny z kolei błyskawicznie musi przekształcać się w ponowoczesny, tj. aktualny model, model dzisiejszych czasów, gdzie nie wystarczy jedynie być podstawową jednostką, zapewniać byt i przetrwanie, nie wystarczy już nawet zapewniać stabilizacji czy dać możliwości rozwoju, żąda się bowiem dążenia do dawania wolności i samorozwoju.

1A. Szymanowska, Rodzina polska i jej rola w przeciwdziałaniu patologii młodzieży, [w:] IPSIR dzisiaj, Księga jubileuszowa (red. M. Porowski), Warszawa 1998, s. 495.

2Komunikat z badań CBOS, Warszawa 2008, pt. Rodzina – przemiany współczesnej rodziny polskiej. Z badań tych wynika, że rodzina należy do najważniejszych wartości w życiu, a 92% respondentów stwierdziło, że rodzina jest potrzebna, aby człowiek był szczęśliwy.

3K. Slany, Alternatywne formy życia małżeńsko-rodzinne, [w:] pod red. A. Kojdery, Jedna Polska? Dawne i nowe zróżnicowania społeczne, Wyd. WAM, PAN, Kraków 2007, s. 237-238;

Nie ulega jednak wątpliwości, że rodzina obecnych czasów nie może stać się prawnitą jednostką, spełniającą wyznaczone jej cele i zadania bez podstaw, które leżą w tradycyjnym jej ujęciu.

Rodzina to grupa jednostek związanych więzami krwi, zapewniająca ciągłość biologiczną, wprowadzająca nowe pokolenie w świat wartości religijnych i etyczno- moralnych panujących w społeczeństwie⁴, której przeznaczeniem jest szeroko rozumiany proces wychowania, kształtowania nowych jednostek społecznych.

Głównym zadaniem rodziny, a konkretnie rodziców – jako przedstawicieli tej grupy społecznej – jest zaspokojenie potrzeb dziecka wynikających z przebiegu jego procesów rozwojowych. To rodzice mają za zadanie stworzyć takie środowisko wychowawcze aby wykorzystując wzajemne interakcje wpływać pozytywnie i zapobiegać lub niwelować zidentyfikowane przez nich trudności fizyczne, emocjonalne, społeczne ich dziecka.

Do podstawowych zadań rodziny w rozwoju dziecka H. Izdebska zalicza:

- Troskę o prawidłowy rozwój fizyczny dziecka, jego sprawność i zdrowie;
- Troskę o rozwój intelektualny;
- Zaspakajanie potrzeb emocjonalnych dziecka, przy równoczesnym wzbogacaniu jego życia uczuciowego, rozwijaniu w nim dyspozycji pozytywnych i przełamywaniu dyspozycji negatywnych (egocentryzm, skłonności egoistyczne, brak wyobraźni i wrażliwości na potrzeby czy krzywdy innych);
- Rozbudzanie zainteresowań i potrzeb kulturalnych;
- Wpajanie społecznie akceptowanych zasad i norm moralnych;
- Uspołecznianie dziecka poprzez kształtowanie postawy otwartej na problemy otaczającego świata;
- Przygotowanie do samodzielnego życia;
- Uodpornienie na napotykaną trudności i niepowodzenia, hartowanie silnej woli i charakteru;
- Kształtowanie ambicji i aspiracji na poziomie własnych potencjalnych możliwości, zwalczanie samouwielbienia i zarozumiałości;

---

⁴Z Tyszka, System metodologiczny wieloaspektowej integralnej analizy życia rodzinnego, Poznań, 2001, s. 43;

- Uczenie umiaru i skromności, która jeżeli nie jest fałszywa, stanowi autentyczny wyznacznik wartości człowieka;
- Uczenie tolerancji dla wszelkiej odmienności poglądów (pod warunkiem, że nie są one szkodliwe lub groźne społecznie), cech indywidualnych, zainteresowań;
- Rozwijanie uczuć patriotycznych, szacunku dla tradycji narodowych, postawy gotowości do walki o dobre imię i pozycję w świecie własnego narodu i państwa.⁵

Rodzina jest środowiskiem, gdzie zachodzi długofalowy proces wychowywania dziecka. Kształtują się tu bowiem jego postawy, system moralny przygotowujący je na funkcjonowanie w świecie nastawionym na oczekiwania, wyzwania, aspiracje. Okres dzieciństwa powinien być okresem akceptacji, miłości, ciepła. To właśnie w tym momencie budować się powinno poczucie bezpieczeństwa dziecka, jego socjalizacji, przygotowania do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie.

Socjalizacja dziecka przebiega wielowymiarowo, równomiernie na wielu płaszczyznach. Mówi się o płaszczyźnie psychiczno - uczuciowej, biologiczno - popędowej, świadomościowo - moralnej i społeczno - kulturalnej. Równomierny rozwój dziecka w zakresie tych płaszczyzn pozwoli na jego prawidłowe funkcjonowanie w przyszłości jako jednostki dorosłej gotowej do dalszego przekazywania wzorców.

Obecnie rodzina jako grupa społeczna poddawana jest znacznemu oddziaływaniu czynników zewnętrznych, bardzo często ulegająca tym czynnikom, wpływom.⁶ Na proces socjalizacji dziecka w rodzinie wpływa stan rodziny i stopień jej uległości na czynniki zewnętrzne i zależy od ogólnego stanu rodziny, tj.:

- struktury rodziny- pełna, niepełna, rozbita, zrekonstruowana;
- norm i wartości- dysponowanie czasem, hierarchia potrzeb;
- stanu zdrowia- choroby genetyczne, wrodzone, nabyte;
- zaradności życiowej- umiejętność załatwiania spraw;
- sytuacji finansowej- dysponowanie budżetem, aktywność zawodowa;
- wykształcenia zawodowego członków rodziny;
- funkcjonowania społecznego, interakcji społecznych;

---

⁵H. Izdebska, Rodzina jako środowisko życia i wychowania, Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze 1993, s 702.

⁶Andrzej Ładażyński, Rodzina we współczesności, Oficyna Wydawnicza ATUT, Wrocław 2009, s. 7

- relacje wewnątrzrodzinne, dalsze i bliższe.⁷

Wywiązanie się rodziny z powyżej zaprezentowanych czynników wpływających na jej funkcjonowanie i wypełnianie ról pozwala na prawidłowe kształtowanie osobowości dziecka. Mimo wielu źródeł, form i metod wspierania rodzin, liczne środowiska nadal borykają się z nawarstwionymi przez pokolenia trudnościami. Zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny, które przejęli jako dzieci powielają w kolejnych środowiskach, tworząc już własne odrębne rodziny.

Niezmiennie od wielu lat do głównych problemów środowisk rodzinnych, które bezpośrednio wpływają na jej funkcjonowanie i wypełnianie ról, do których są zobligowane, zalicza się: bezrobocie, wielodzietność, sieroctwo, choroby psychiczne lub somatyczne, niepełność rodziny, niepełnosprawność i uzależnienie. Bardzo widocznym problemem staje się również niemożność wypełniania obowiązków rodzinnych wynikająca z nieporadności życiowej, nawarstwienia się zaniedbań w okresie socjalizacji. Zaburzenia choćby w jednej lub kilku tych sfer powodują narastanie konfliktów wewnątrzrodzinnych a w konsekwencji zaburzenia w prawidłowym wypełnianiu ról opiekuńczo - wychowawczych. Doświadczenia takie stają się powodem dysfunkcji rodzinnej, bagażem obciążającym dla dzieci wychowujących się w nich, wzorcem, który niestety będzie przez nie powielany w przyszłości. Wszelkie nieprawidłowości spychają rodzinę na swoisty margines społeczny. Zamykają szanse rozwojowe, edukacyjne, zaburzają prawidłowe kontakty społeczne, korzystanie z zasobów środowiska lokalnego, uniemożliwiają lub znacznie utrudniają samorozwój, samokształcenie czy umiejętność i chęć korzystania i rozwoju własnych możliwości i uprawnień.

Przyczyn dysfunkcji rodziny upatrywać się można w dwóch grupach uwarunkowań. Ze względu na to, że rodzina jako grupa społeczna nie funkcjonuje jedynie w izolacji ale również w całym szeroko rozumianym społeczeństwie, do przyczyn wpływających na zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny zalicza się czynniki makrostruktury i mikrostruktury.

Czynniki makrostruktury społecznej, to wszystkie te czynniki, które mają wpływ na rodzinę z zewnątrz, ze środowiska w którym funkcjonuje, a należą do nich: bezrobocie, kryzys gospodarczy państwa, atomizacja życia społecznego, niski poziom ekonomiczny społeczeństwa,

---

7Ks. Andrzej Łuczyński, Dzieci w rodzinach zastępczych i dysfunkcyjnych, Wyd. KUL, Lublin 2008, s. 35

konflikty społeczne, niski poziom kultury pedagogicznej społeczeństwa, degradacja wartości społecznych, migracja ludności w społeczeństwie, wzrost tolerancji norm społecznych, przenikanie wzorców zachowań, często niekorzystnych.⁸

Czynnikami mikrostruktury, czyli bezpośrednio związanymi z rodziną jako środowiskiem społecznym są: niewydolność opiekuńczo- wychowawcza, konflikty w rodzinie, alkoholizm jednego lub obojga rodziców, uzależnienie od innych substancji odurzających, niska świadomość pedagogiczna rodziców, ubóstwo materialne, konflikty prawne, rozbitcie rodziny, zaburzenia więzi emocjonalnej, traumatyczna atmosfera codziennego funkcjonowania, negatywne postawy rodzicielskie. Zaburzenia te destrukcyjnie wpływają na funkcjonowanie rodziny i poszczególne relacje wewnątrzrodzinne, przybierając przy tym różnorodne formy jawne⁹, takie jak:

- przemoc fizyczna
- przemoc psychiczna
- przemoc seksualna
- zaniedbania fizyczne
- zaniedbania psychiczne
- nadopiekuńczość.

Aby zniwelować zaburzenia dotyczące dziecko należy objąć pomocą całą jednostkę rodzinną. Metody i formy wsparcia rodziny muszą być adekwatne do aktualnej sytuacji rodziny. Najpewniej sprawdzi się tu metoda pracy z indywidualnym przypadkiem. Ujmując jednak rodzinę jako część szerokiego systemu należy podkreślić znaczenie metod pracy grupowej czy środowiskowej. Rodzina bowiem pozostaje istotnym elementem społecznych interakcji: od sposobu i poziomu jej funkcjonowania wiele w społeczeństwie zależy, może ona kreować zarówno pozytywne jak i negatywne zjawiska społeczne.¹⁰ Indywidualne dostosowanie metod i ich form ma istotny wpływ na odzyskanie przez rodzinę umiejętności prawidłowego funkcjonowania społecznego, a tym samym niweluje zaburzenia w funkcjonowaniu i rozwoju dzieci.

Efektywna praca z rodziną, ukierunkowana na jej rozwój powinna przebiegać równomiernie na wielu płaszczyznach i odbywać się w porozumieniu zarówno z mającymi wpływ na środowisko

---

8H Cudak, Pedagogika rodziny, dysfunkcje rodziny i jej zagrożenia opiekuńczo-wychowawcze; art. MHP, str. 9

9J. Mazur, Przemoc w rodzinie, teoria i rzeczywistość, Wydawnictwo Akademickie Żak, w-wa 2002, s. 39-40

10F. Adamski, Socjologia małżeństwa i rodziny. Wprowadzenie, Warszawa 1982,

instytucjami lokalnymi, np. Policją, oświatą, świetlicami środowiskowymi, podmiotami leczniczymi, sądami, sąsiadami, środowiskiem lokalnym oraz organizacjami pozarządowymi. Nie zmienia to jednak faktu, że podstawą do rozwiązania problemów nagromadzonych w rodzinie jest odbudowa jej funkcjonowania w zakresie podstawowych funkcji i zadań, pełnienia ról opiekuńczo- wychowawczych, relacji wewnątrzrodzinnych i funkcjonowania społecznego. Jak powszechnie wiadomo „lepiej zapobiegać niż leczyć” dlatego też w kwestii funkcjonowania rodzin niezbędna i pierwszorzędna jest profilaktyka. Sprawą najwyższej wagi jest dobro dziecka, zapewnienie mu optymalnych warunków do funkcjonowania i rozwoju. Wszelkie podejmowane działania muszą odbywać na podstawie pomocniczości i za zgodą rodziny. Obligującym dokumentem dotyczącym wspierania rodziny w napotkanych ją trudnościach lub ich zapobieganiu jest Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku *o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* (z późn. zm.). Ustawa ta określa zasady i formy pomocy rodzinom przeżywającym trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych i sprawowaniu pieczy zastępczej.

W myśl ustawy obowiązek pomocniczości spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Działania organu - w tym przypadku gminy - powinny być ukierunkowane bezpośrednio na zapobieganie dysfunkcjom rodziny lub wspieranie, gdy do takich dysfunkcji już doszło, aby wszelkie dysharmonie w funkcjonowaniu rodziny zniwelować i ponownie usamodzielnąć ją, tak by napotymane trudności potrafiła pokonywać.

U źródła pomocy rodzinie leży szczegółowa diagnoza jej problemów. Priorytetem w kwestii wspierania rodzin pozostaje utrzymanie pełnej rodziny. Za tym czynnikiem przemawiają zarówno względy społeczne jak i ekonomiczne. Pozostanie dziecka w jego pierwotnym środowisku, w przypadku, gdy podjęto pracę nad poprawą funkcjonowania, jest wysoce korzystne dla jego rozwoju psychofizycznego jak również generuje koszty organu jednostki samorządu terytorialnego - obniża koszt gminy związany z umieszczeniem dziecka w rodzinie zastępczej lub instytucji pieczy zastępczej.

2. Charakterystyka Gminy

Gmina Pionki to jedna z większych obszarowo gmin w powiecie radomskim. Zajmuje powierzchnię 231 km² i zamieszkuje ją 10128 mieszkańców. Gmina Pionki to 35 wsi położonych wokół miasta Pionki: Adolfin, Augustów, Bieliny, Brzezinki, Brzeziny, Czarna Kolonia, Czarna Wieś, Działki Suskowolskie, Helenów, Januszno, Jaroszki, Jaśce, Jedlnia, Jedlnia Kolonia, Kamyk, Karpówka, Kieszek, Kolonka, Krasna Dąbrowa, Laski, Marcelów, Mireń, Ostrownica, Płachty, Poświętne, Sałki, Sokoły, Stoki, Sucha, Sucha Poduchowna, Suskowola, Wincentów, Zadobrze, Zalesie, Żdźary. Jest gminą typowo rolniczą, jednak zaledwie 30% gruntów wykorzystywane jest rolniczo. Pozostałe grunty to wspaniałe lasy Puszczy Kozienickiej – Kozienicki Park Krajobrazowy. Puszcza Kozienicka to miejsce do stworzenia agroturystyki oraz bazy rekreacyjno –

wypoczynkowej. Przez teren gminy przebiega linia kolejowa w kierunku Skarżysko Kamiennej i dalej na południe kraju oraz w kierunku Dębina, gdzie rozgałęzia się w kierunku Lublina, Łukowa i Terespoła (granica państwa).¹¹

Główną rzeką przecinającą Gminę Pionki jest Zagożdżonka, która jest lewobrzeżnym dopływem Wisły. Prawobrzeżnym dopływem Radomki jest rzeka Leniwa. Przez teren gminy przepływają również rzeki: Brzeźniczka, Mireńka, Ostrownica, Narutówka oraz liczne drobne ciekły wodne, wpływające na stan wód większych rzek.

Niepodważalnie największą atrakcją terenu gminy Pionki jest Puszcza Kozienicka, na terenie której ustanowiono Kozienicki Park Krajobrazowy im. prof. Ryszarda Zaręby. Położony jest ok. 100 km na południe od Warszawy, pomiędzy Radomiem a Kozienicami, w środkowo południowej części województwa mazowieckiego, w widłach rzek: Wisły i Radomki. Celem utworzenia Parku jest zachowanie naturalnego krajobrazu lasów Puszczy Kozienickiej. Na terenie parku i jego otuliny znajduje się 15 rezerwatów przyrody o łącznej powierzchni 1267,92 ha. Pięć z nich leży na terenie gminy- Ciszek, Ponty, Załamanek, Pionki, Brzeźniczka, które są miejscem występowania bogatej fauny i flory, schronieniem wielu rzadkich gatunków ptaków, np. orlika krzykliwego, turkawki, myszołowa, a także występowania roślinności objętej ochroną, np. widłaki, czosnek niedźwiedzi, zawilec, lilia złotogłów.¹²

3. Zadania Gminy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 176 Ustawy o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy w zakresie wspierania rodziny należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3 - letnich gminnych programów *wspierania* rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,

¹¹http://gmina-pionki.pl/strona-15-o-GMINIE+dane_Gminy_c.html

¹²https://pl.wikipedia.org/wiki/Kozienicki_Park_Krajobrazowy

- b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin *wspierających*,
- c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
  - a) (uchylona)
  - b) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny *wspierające*;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu *wspierania* rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.
- 8) (uchylony).¹³

4. Podstawa prawna Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz.U.1997.78.483 z dnia 1997.07.16);
- 2) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.2019.1111 t. j. z dnia 2019.06.14);
- 3) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.2020.218 t. j. z dnia 2020.02.11);
- 4) Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2019.2277 t. j. z dnia 2019.11.19);
- 5) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.2019.852 t. j. z dnia 2019.05.08);
- 6) Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U.2019.1507 t. j. z dnia 2019.08.12);

---

¹³Dz.U.2019.0.1111 t.j. - Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

- 7) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U.2019.2086 t. j. z dnia 2019.10.30);
- 8) Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U.2018.969 t. j. z dnia 2018.05.22);
- 9) Ustawa z 4 lutego 2011 roku o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U.2019.409 t. j. z dnia 2019.03.01);
- 10) Ustawę o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (Dz.U.2019.506 t. j. z dnia 2019.03.15 11);
- 11) Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wspieraniu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem” (Dz.U.2019.473 t. j. z dnia 2019.03.12);
- 12) Uchwałą Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 –2023 (M.P.2018.1007 z dnia 2018.10.19);
- 13) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U.2020.111 t. j. z dnia 2020.01.24);
- 14) Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U.2019.670 t. j. z dnia 2019.04.10).

5. Zasady funkcjonowania Programu.

Program oparty jest na zasadach:

- jawności działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie wspierania rodziny;
- wzajemnej współpracy i współdziałania odpowiednich służb publicznych, organizacji pozarządowych, kościołów, organizacji, środowisk, osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania oraz realizacji zadań związanych bezpośrednio z pomaganiem rodzinie.

6. Charakterystyka środowisk wspieranych działaniami Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pionkach.

Podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju dziecka jest rodzina. Na prawidłowe funkcjonowanie i wypełnianie obowiązków wynikających z bycia rodziną składa się wiele czynników. Stanisław Kawula ujmuje je w trzech zasadniczych grupach:

- 1) czynniki ekonomiczno-społeczne,
- 2) czynniki kulturalne,
- 3) czynniki psychopedagogiczne.¹⁴

Można też wyróżnić bardziej szczegółowe zakresy warunków wychowawczych w rodzinie i wówczas poza zespołami warunków psychopedagogicznych i kulturalnych analizuje się takie warunki jak:

- demograficzno-strukturalne,
- społeczno- zawodowe,
- materialno- bytowe.

Biorąc pod uwagę, że rodzina jest środowiskiem, które oddziałuje na jednostkę bardzo długo a rodzice są dla dziecka najważniejszymi wzorcami, od których czerpie i przejmuje zachowania, normy i wartości, można stwierdzić, że rodzina jest najważniejszym szczeblem w wychowaniu dziecka. Dlatego też największy nacisk powinno kłaść się na prawidłowe wypełnianie funkcji opiekuńczo- wychowawczych, zapewnienie potrzeb psycho - fizycznych dziecka i przekazywanie odpowiednich wzorców.

Na terenie Gminy Pionki zamieszkuje około 2000 dzieci w różnym wieku. Dzieci i młodzież poddawani są różnorodnym doświadczeniom życiowym, funkcjonują w bardzo zróżnicowanych środowiskach, oddziałują na nie bardzo różnorodne czynniki, dlatego ważne jest aby od samego początku sprawować prawidłową pieczę, edukować rodziców, niwelować dysfunkcje środowisk rodzinnych po to, aby czerpane przez dzieci wzorce pozwoliły im w przyszłości prawidłowo funkcjonować jako jednostka społeczna.

Tabela 1. Liczba dzieci na terenie Gminy Pionki na stan obecny

Wiek	Mężczyźni/ chłopcy	Kobiety/ dziewczynki	Ogółem
0-2	156	166	322
3	43	45	88
4-5	91	102	193
6	46	42	88

¹⁴Kawula S., Brągiel J., Janke A., Pedagogika rodziny, Toruń 1998.

7	58	68	126
8-12	279	259	538
13-15	153	165	318
16-17	118	135	253
18	57	53	110
Razem			2036

Źródło: Urząd Gminy Pionki, dane demograficzne, opracowanie własne

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pionkach w zakresie swojej działalności obejmuje 10128 mieszkańców okolicznych 35 wsi. Wywiązuje się z realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zadań dotyczących zakresu świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego, pomocy materialnej dla uczniów (stypendia).

Poniższa tabela prezentuje ilość rodzin objętych pomocą finansową w poszczególnych zakresach świadczeń lub ilość zrealizowanych świadczeń.

Tabela 2.

Rodzaj świadczenia	Ilość rodzin/ ilość świadczeń 2017	Ilość rodzin/ ilość świadczeń 2018	Ilość rodzin/ ilość świadczeń 2019
Świadczenie 500 plus	845 rodzin/ 15430 świadczeń	836 rodzin/ 14040 świadczeń	1221 rodzin
Świadczenie z tytułu samotnego wychowywania dziecka	20 rodzin/ 292 świadczeń	25 rodzin/ 303 świadczeń	26 rodzin/ 315 świadczeń
Fundusz alimentacyjny	52 rodziny/ 925 świadczeń	41 rodziny/ 805 świadczeń	43 rodziny/ 777 świadczeń
Karta Dużej Rodziny	53 rodzin	46 rodzin	130 rodzin

Źródło: sprawozdania GOPS 2019

Bezrobocie na terenie Gminy to nadal bardzo aktualny temat. Na przestrzeni kilku lat oscyluje niemal na jednakowym poziomie. Skala bezrobocia na terenie gminy przedstawia się następująco:

Tabela 3. Bezrobocie na terenie Gminy Pionki w latach 2016, 2017, 2018, 2019

GRUDZIEN 2016		GRUDZIEN 2017		GRUDZIEN 2018		GRUDZIEN 2019	
K	M	K	M	K	M	K	M
458	423	391	340	418	320	394	329
RAZEM		RAZEM		RAZEM		RAZEM	
881		731		738		723	

Źródło: PUP Radom

K- kobiety; M- mężczyźni

Stopa bezrobocia na terenie Gminy Pionki, mimo że nieco spadkowa, nadal jest być wyraźnym wskaźnikiem przyczyn korzystania z pomocy społecznej.

W roku 2019 poprzez różnorodne formy wsparcia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pionkach objął 392 rodziny, co stanowi 1129 osób w tych rodzinach.

Tabela 4. Powody przyznawania pomocy w roku 2019

L. p.	POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINIE
2019		2019	2019
1.	Ubóstwo	82	210
2.	Sieroctwo	-	-
3.	Bezdomność	-	-
4.	Wielodzietność	16	93
5.	Bezrobocie	98	289
6.	Niepelnosprawność	77	150
7.	Długotrwała lub ciężka choroba	35	88
8.	Bezradność w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gosp. domowego	33	139
	W tym rodziny niepełne	21	79
	W tym rodziny wielodzietne	8	41
9.	Przemoc w rodzinie	3	14
10.	Alkoholizm	4	4
11.	Narkomania	1	1
12.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu	14	21

	Zakładu Karnego		
13.	Zdarzenia losowe	-	-
14.	Sytuacja kryzysowa	-	-
15.	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	-	-

Źródło: Na podstawie sprawozdania MRPiPS-03

Zaprezentowane w tabeli zestawienie wskazuje, że największymi problemami, z którymi borykają się rodziny z terenu Gminy Pionki były: trudna sytuacja finansowa- ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność. Z powyższych problemów, z którymi borykają się rodziny, wynikają ich liczne dysfunkcje. Destabilizują one funkcjonowanie rodzin i ich umiejętność radzenia sobie z codziennymi obowiązkami. U podłoża wielu rodzinnych dysharmonii leży pojawienie się nie jednej czy dwóch trudności ale wielu z nich. Brak umiejętności pokonywania trudności życiowych wynika często z bezrobocia, choroby, uzależnienia, trudnej sytuacji finansowej, bytowej, socjalnej, braku umiejętności przystosowania się do funkcjonowania społecznego po opuszczeniu zakładu karnego.

W obecnych czasach praca socjalna staje się nie lada wyzwaniem, pracownik socjalny musi myśleć niestandardowo, bo z takimi też sytuacjami życiowymi podopiecznych się styka. Rok 2019 był rokiem znacznego wzrostu liczby rodzin objętych pomocą ze względu na uruchomienie procedury „Niebieskiej Karty”

Tabela 5. Liczba założonych Niebieskich Kart i powołanych grup roboczych w latach 2016, 2017, 2018, 2019

ROK	2016	2017	2018	2019
Ilość założonych Niebieskich Kart	33 założone 23 zamknięte	28 założone 7 zamknięte	29 założone 15 zamknięte	42 założone 24 zamknięte

Źródło: Na podstawie sprawozdania GOPS

Niezmiernie częstym powodem nawiązania współpracy z pracownikami Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pionkach lub zobowiązaniem rodziny przez samego pracownika do podjęcia współpracy jest brak umiejętności prezentowania właściwego poziomu umiejętności

prowadzenia gospodarstwa domowego w szerokim zakresie tego pojęcia: począwszy od braku umiejętności racjonalnego gospodarowania budżetem poprzez nieumiejętność określania hierarchii potrzeb rodziny, brak umiejętności wdrażanie członków rodziny do wspólnych aktywności na jej rzecz, nieumiejętność dbałości o zdrowy styl życia rodziny aż po brak umiejętności utrzymania czystości i odpowiednich do rozwoju i funkcjonowania warunków. Nawarstwiający się problemy, wynikające z braku umiejętności powodują szereg niekorzystnych postaw, prowadzą do irytacji, frustracji, pogłębiają poczucie beznadziejności, bezsilności i izolacji społecznej, a w konsekwencji do nasilających się aktów agresji i przemocy pomiędzy członkami rodzin. Wszystkie powyższe aspekty bardzo często stają się przyczyną wzmagających się zjawisk niepożądanych w społeczeństwie, takich jak: uzależnienia od alkoholu, narkotyków, leków, rozwiązłości, demoralizacji.

Wzmogona ilość założonych „Niebieskich Kart” jest efektem łączenia się wielu trudności w małym środowisku jakim jest rodzina, gdyż kumulowanie się ich prowadzi najczęściej do przemocy i pogłębiającego się uzależnienia.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi pomoc nie tylko w zakresie wsparcia finansowego rodzin ale również w innych formach, umożliwia m.in. wsparcie psychologiczne oraz wsparcie asystenta rodzin. Obie te formy spotykają się z coraz to większą aprobatą ze strony rodzin dotkniętych trudnościami życiowymi. W ośrodku zatrudniony jest jeden asystent rodziny. Do jego zadań należy bezpośrednia współpraca z rodzinami. Asystent wraz z członkami rodziny i pracownikiem socjalnym opracowuje plany pracy z rodzinami, które określają cele, sposoby ich osiągnięcia i pożądane efekty.

Poniżej zaprezentowano zasady/ zadania pracy asystenta:

Asystent rodziny:

- udziela pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udziela pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- udziela pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- udziela pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- wspiera aktywność społeczną rodzin;
- motywuje członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;

- udziela pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- motywuje do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- udziela wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- podejmuje działania interwencyjne i zaradcze w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- prowadzi indywidualne konsultacje wychowawcze dla rodziców i dzieci;
- realizuje zadania określone w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- prowadzi dokumentację dotyczącą pracy z rodziną;
- dokonuje okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
- monitoruje funkcjonowanie rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- sporządza, na wniosek sądu, opinie o rodzinie i jej członkach;
- współpracuje z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- współpracuje z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą.

Tabela 6. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2018- 2019

Rok	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta	10 rodzin / 19 dzieci	14 rodzinach / 32 dzieci	14 rodzinach / 31 dzieci	15rodzin / 33 dzieci

Źródło: Na podstawie sprawozdań z realizacji Programu „Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej”

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje:

- bezpośrednią pracę z rodzinami,
- bezpośrednią pracę z dziećmi,

- działania realizowane na rzecz dziecka i rodziny,
- organizację własnej pracy.

Do funkcji asystenta rodziny zalicza się funkcję :

- opiekuńczą,
- doradczą,
- wsparcia psychiczno- emocjonalnego,
- motywująco – aktywizującą,
- diagnostyczno – monitorującą,
- wychowawczą,
- mediacyjną,
- koordynacji działań skierowanych na rodzinę.¹⁵

Skoordynowana współpraca asystenta rodziny i pracownika socjalnego przy możliwie największym zaangażowaniu rodziny i wsparciu instytucji i organizacji bezpośrednio związanych z rodziną, ma na celu usprawnienie funkcjonowania rodzin i zapobieganie ich rozpadom, a w konsekwencji konieczności umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.

Podsumowując, należałoby podjąć szersze działania zmierzające do zapobiegania, wczesnego diagnozowania i niwelowania trudności oraz wynikających z nich dysfunkcji społecznych rodzin celem przywrócenia ich zdolności do prawidłowego wywiązywania się z ról przewidzianych określonych funkcjami społecznymi. W ubiegłym roku liczba rodzin oscylowała na granicy maksymalnej ilości przewidzianej ustawą, dlatego też uzasadnione byłoby zatrudnienie drugiego asystenta rodziny, tym bardziej, iż trudności i problemy rodzin oraz ich natężenie są coraz bardziej specyficzne i niekiedy dotyczą już trzech pokoleń. Współpraca z rodziną musi odbywać się na bardzo szerokich płaszczyznach, niejednokrotnie uwzględniając oddziaływania również dalszej rodziny (dziadków).

7. Piecza Zastępcza.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (z późn. zm.) szczegółowo określa zasady i formy wsparcia i pomocy rodzinom przeżywającym

---

15J.A. Malinowski, Role, funkcje i zadania asystenta rodzinnego, [w:] A. Żukiewicz (red.) Asystent rodzinny. Nowy zawód i nowa usługa w systemie wspierania rodzin. Od opieki do wsparcia, Wyd. Impuls, Kraków 2011, str. 40

trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych jak i zasady, formy sprawowania pieczy zastępczej, traktując je jako uzupełniające się i nawzajem z siebie wynikające.

W myśl tego dokumentu zadaniem Gminy jest podejmowanie pracy z rodziną, sprawowanie pieczy i wsparcia w opiece i wychowaniu dzieci oraz zapobieganie zjawiskom niepożądanym w rodzinach.

System pieczy zastępczej uruchamiany jest tylko wówczas, gdy nie jest możliwe sprawowanie i zapewnienie dziecku opieki i wychowania przez rodziców, a wszelkie metody do jej utrzymania zostały wyczerpane. Zgodnie z Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (z późn. zm.) piecza taka może być sprawowana w formie rodzinnej lub instytucjonalnej.

Do formy rodzinnej zalicza się:

1. Rodzina zastępcza:

a) spokrewniona,

b) niezawodowa,

c) zawodowa - w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna.

2. Rodzinny dom dziecka.

Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

1. placówki opiekuńczo- wychowawczej,

2. regionalnej placówki opiekuńczo – terapeutycznej,

3. interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Tabela 7. Rodziny rodzin zastępczych i ilość dzieci w rodzinach.

Rodziny zastępcze	2016		2017		2018		2019	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci umieszczonych w tych rodzinach	Liczba rodzin	Liczba dzieci umieszczonych w tych rodzinach	Liczba rodzin	Liczba dzieci umieszczonych w tych rodzinach	Liczba rodzin	Liczba dzieci umieszczonych w tych rodzinach
Spokrewnione	3	3	4	5	6	7	4	5
Niezawodowe							1	1

Zawodowe	2	2	1	1	1	1	-	-
Instytucjonalna	-	-	-	-	-	-	1	1

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Radomiu

Powyżej zaprezentowane dane pozwalają wysunąć wnioski, że wsparcie pomocy społecznej w funkcjonowaniu rodzin będzie konieczne i coraz częstsze. Obecnie obserwuje się znaczny wzrost trudności, z którymi borykają się rodziny i większą nieumiejętność w pokonywaniu ich. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej musi funkcjonować w oparciu o współpracę z innymi instytucjami i organizacjami wpływającymi na funkcjonowanie rodzin i mających na celu dobro wychowujących się w nich dzieci. Niezmiernie ważne jest aby dobrze zaplanować współpracę instytucji na wszystkich szczeblach, począwszy od diagnozowania aż do bezpośredniej pracy z rodziną.

8. Analiza SWOT

Analiza SWOT polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S** (*Strengths*) – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę,
- **W** (*Weaknesses*) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę,
- **O** (*Opportunities*) – szanse: wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany,
- **T** (*Threats*) – zagrożenia: wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Informacja, która nie może być poprawnie zakwalifikowana do żadnej z wymienionych grup, jest w dalszej analizie pomijana jako *nieistotna strategicznie*.¹⁶ Analizując bieżącą sytuację środowisk z terenu Gminy Pionki i dotychczas podejmowane działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej można przyjąć, że:

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Aktualne strategie, programy i akty prawne; - Prawidłowe funkcjonowanie Ośrodka Pomocy Społecznej w Pionkach; - Systematyczna praca psychologa; 	<ul style="list-style-type: none"> - Mała liczba placówek wsparcia dziennego; - Niewystarczająca ilość propozycji spędzania czasu wolnego, brak alternatyw dla młodzieży ze środowisk zagrożonych;

¹⁶(https://pl.wikipedia.org/wiki/Analiza_SWOT)

<ul style="list-style-type: none"> - Rozwój ogólnodostępnych obiektów, np. boisk, placów zabaw dla dzieci i młodzieży; - Działalność Interdyscyplinarnego Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - Partnerstwo instytucji lokalnych; - Współpraca z samorządem gminnym; - Możliwość poszerzanie wiedzy, szkolenia i kursy zawodowe; - Doświadczenie pracowników GOPS we wspieraniu rodziny; - Znajomość przez pracowników GOPS, zasobów środowiska lokalnego; - Zatrudnienie asystenta rodziny; - Aktywna współpraca instytucji oddziałujących na rodzinę; - Chęć współpracy, otwartość; - Tworzenie i realizacja programów profilaktycznych; - Aktywizacja społeczno- zawodowa osób z terenu gminy; - Atrakcyjne, bezpłatne oferty ośrodków kultury w Pionkach, umożliwiające rozwój i organizację czasu wolnego dzieci; - Dostępność instytucji wspierających rodzinę- policja, PCPR, sąd, GOPS, organizacje pozarządowe); - Otwartość i współpraca instytucji działających na rzecz rodziny; - Poszerzająca się oferta sportowa; 	<ul style="list-style-type: none"> - Niski poziom edukacji osób korzystających z pomocy społecznej; - Niechęć w rozwijaniu kwalifikacji zawodowych; - Niski poziom aktywności zawodowej klientów GOPS; - Bardzo niski poziom świadomości rodzicielstwa; - Brak dostępności ośrodków kultury; - Brak wiedzy dotyczącej form wsparcia i instytucji działających na rzecz wsparcia dziecka i rodziny; - Wysoki poziom bezrobocia; - Wysoki wskaźnik ubóstwa; - Wysokie koszty utrzymania rodzin; - Cięcia budżetowe ze środków państwa na zadania realizowane przez gminę; - Brak mieszkań socjalnych i chronionych; - Brak domów/ mieszkań na wynajem; - Nadmiar liczby zadań zleconych samorządom gminnym; - Brak umiejętności przekazywania prawidłowych wzorców rodzicielskich; - Przejmowanie dysfunkcyjnych wzorców przez dzieci; - Bierna postawa rodziców wobec napotykaných w rodzinie trudności; - Zaniedbania w kwestii profilaktyki zdrowotnej; - Niska świadomość rodziców w kwestii edukacji i wychowania; - Bezradność w kwestiach opiekuńczo-
---	---

<ul style="list-style-type: none"> - Dostępność placówek służby zdrowia na terenie gminy; - Bogata oferta szkół w zajęcia pozalekcyjne, rozwijające; - Placówki oświatowe; - Możliwość skorzystania z poradnictwa psychologicznego; 	<p>wychowawczych;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Brak współdziałania rodziców w edukacji dzieci; - Brak umiejętności korzystania przez klientów GOPS z własnych możliwości i umiejętności; - Niski poziom odpowiedzialności za kształtowanie osobowości własnych dzieci; - Roszczeniowość; - Długotrwała bierność zawodowa;
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost świadomości dotyczących wagi znaczenia rodziny w życiu człowieka; - Zmieniająca się polityka państwa, przyjazna rodzinom; - Rozwój terenów gminnych, poszerzająca się oferta pracodawców; - Diagnoza trudności dotyczących rodzin; - Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej; - Budowanie świadomości odpowiedzialności za rodzinę i prawidłowego wypełniania ról rodzicielskich; - Zmiana mentalności społecznej, chęć wspierania rodzin dysfunkcyjnych; - Wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia; - Możliwość podjęcia współpracy z różnymi organizacjami pozarządowymi; - Zbudowanie socjalnego systemu wsparcia; - Powstanie punktu konsultacyjnego świadczącego pomoc prawną; - Współpraca rodzin z dysfunkcjami w 	<ul style="list-style-type: none"> - Brak pełnej edukacji w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych, malejące szanse rozwojowe dzieci; - Rosnące koszty utrzymania rodzin; - Zanik wartości rodzinnych; - Nasilenie zjawisk patologicznych, przemocy, alkoholizmu; - Rozszerzanie kręgów ubóstwa, także wśród pracujących zawodowo; - Zagrożenie wypaleniem zawodowym pracowników socjalnych; - Powielanie zjawiska „dziedziczenia biedy”, uzależnianie funkcjonowania rodzin od opieki społecznej; - Ciężkie koszty przeznaczonych na edukację; - Ograniczenie środków finansowych na podnoszenie kwalifikacji przez specjalistów; - Brak środków finansowych na zatrudnienie asystentów rodzin; - Brak środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;

<p>rozwiązywaniu własnych problemów życiowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Powołanie asystenta rodziny (wspieranie rodzin przezywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo- wychowawczych); - Systematyczne podnoszenie kwalifikacji przez asystenta rodziny; - Edukacja rodziców, członków rodziny; - Rozwijanie umiejętności współpracy pomiędzy rodzinami a instytucjami wspierającymi je; - Organizacja dodatkowych środków finansowych w obszarze pomocy społecznej, edukacji i wychowania; - Większa aktywność organizacji pozarządowych; - Zwiększenie dostępności bezpłatnych ofert kulturowych; - Zwiększenie ofert umożliwiających samokształcenie rodziców, rozwój kompetencji rodzicielskich; - Realizacja programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia; - Dostępność do ofert świetlic środowiskowych; - Funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych; - Usprawnianie spójnego systemu wspierania rodzin; 	<ul style="list-style-type: none"> - Uprzedzenia do podejmowania współpracy z asystentem rodziny; - Brak wiedzy na temat zasadności podjęcia współpracy z asystentem rodziny; - Brak umiejętności organizacji czasu wolnego dla rodziny; - Ubożenie społeczeństwa; - Brak rozwijania więzi rodzinnych, rozpad rodzin; - Społeczne przyzwolenie na pogłębianie się problemu alkoholowego; - Brak świadomości zagrożeń płynących ze środowiska na rozwój dziecka; - Brak świadomości rodziców wpływu świata internetowego na rozwój dziecka; - Wzrost zagrożeń multimedialnych na rozwój dziecka;
---	--

Rozdział II

Zadania i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020 – 2022.

1. Zasoby wpływające na możliwość realizacji programu i utworzenie gminnego systemu wspierania rodziny

Jak już do tej pory wielokrotnie podkreślano, rodzina to podstawowa komórka społeczna, nie tylko wpływająca na całość lokalnego społeczeństwa ale również poddająca się jego wpływowi. Dlatego też na realizację planu ukierunkowanego na wspieranie rodziny będą miały nie tylko formy i metody bezpośredniej pracy z rodziną ale również zasoby instytucjonalne Gminy bezpośrednio lub pośrednio zaangażowane w system opieki nad dzieckiem i rodziną. Są nimi:

Tabela 8. Zasoby instytucjonalne Gminy Pionki

Lp.	Nazwa	Adres
1.	Urząd Gminy Pionki	Pionki, ul. Zwycięstwa 6a
2.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pionkach	Pionki, ul. Zwycięstwa 6a
3.	Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy i Problemów Alkoholowych	Pionki, ul. Zwycięstwa 6a
4.	Zespół Interdyscyplinarny	Pionki, ul. Zwycięstwa 6a
5.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Pionki, ul. Zwycięstwa 6a
6.	Gminna Biblioteka Publiczna w Jedlni	Jedlnia 77a
7.	Gminne placówki oświatowe	Teren całej gminy Pionki
8.	Środowiskowy Dom Samopomocy	Pionki, ul. Jordanowska 1
9.	Służba Zdrowia, przychodnie	Teren gminy Pionki
10.	Rady Sołeckie	Teren gminy Pionki
11.	Kościoły i związki wyznaniowe	Teren gminy Pionki
12.	Organizacje pozarządowe- klub sportowy „Królewscy Jedlnia”, i Stowarzyszenie „Jedlnia” w Poświętnem	Teren gminy Pionki
13.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Radomiu	Radom, ul. Wł. Domagalskiego 7
14.	Komisariat Policji w Pionkach	Pionki, ul. Leśna 15
15.	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	Pionki, ul. Sportowa 2
16.	Powiatowy Urząd Pracy w Radomiu, Filia w Pionkach	Pionki, ul. Kozienicka 34
17.	Sąd Rejonowy w Zwoleniu	Zwoleń, ul. Stanisława Moniuszki 6
18.	Stowarzyszenie Klubu Abstynenta Wzajemnej	Pionki, ul. 15 Stycznia 2

	Pomocy „Azyl” w Pionkach	
--	--------------------------	--

Źródło: Opracowanie własne

Poniższe tabele systematyzują zasoby instytucjonalne funkcjonujące na terenie Gminy Pionki.

Tabela 9. Placówki oświatowe

SZKOŁY PODSTAWOWE		
1.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Augustowie	Augustów 102 B
2.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Czarnej	Czarna 5
3.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Jaroszkach	Jaroszki 21
4.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Jedlni	Jedlnia 93
5.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Laskach	Laski 68
6.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Suchej	Sucha 38 a
7.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Suskowoli	Suskowola 74

Źródło: Opracowanie własne

Obecnie w szkołach na terenie Gminy Pionki kształcą się 863 uczniów z czego 188 w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych, a 674 w szkołach podstawowych.

Poniższa tabela prezentuje ilość uczniów w poszczególnych szkołach na stan 30 września 2018 roku.

Tabela 10. Ilość uczniów w poszczególnych szkołach podstawowych na terenie Gminy Pionki

Nazwa placówki	Ilość uczniów w podstawówce	Ilość uczniów w oddziale przedszkolnym	Ilość uczniów w przedszkolu	Razem ilość uczniów w szkole
PSP Augustów	37	4	-	41
PSP Czarna	112	35	-	147
PSP Jaroszki	47	17	-	64
PSP Jedlnia	208	54	-	262
PSP Laski	91	13	-	104
PSP Sucha	63	15	-	78
PSP Suskowola	116	25	25	166
Ogółem	674	163	25	862

<http://www.gmina-pionki.pl/strona-27-szkoly.html>

Gmina Pionki objęta jest zasięgiem działania Zespołu Opieki Zdrowotnej na terenie miasta Pionki. W ramach tej opieki funkcjonują:

Tabela 11. Służba Zdrowia.

1.	Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Pionkach- Poradnie Specjalistyczne	Pionki, ul. H. Sienkiewicza 29
2.	Szpital Rejonowy	Pionki, ul. 15 Stycznia 1 Pionki, ul. Harcerska 1
3.	Nocna i Świąteczna Pomoc Lekarska	Pionki, ul. H. Sienkiewicza 29
4.	NZOZ Przychodnia Lekarska „ZDROWIE”	Pionki, ul. Legionistów 38
5.	Medyk Sp.z o. o. NZOZ	Pionki, ul. H. Sienkiewicza 4
6.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej- Przychodnia Centrum	Pionki, ul. Mickiewicza 26

Źródło: Opracowanie własne

Mieszkańcy gminy mają możliwość korzystania z pomocy medycznej w Wiejskich Ośrodkach Zdrowia. Na terenie gminy jest ich trzy:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Zdrowia w Czarna Wieś 5
- Przychodnia Centrum w Poświętne 26
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Zdrowia „Prima”- Suskowola 76

Tabela 12. Kościoły i związki wyznaniowe.

1.	Parafia pw. św. Idziego	Sucha Poduchowna 2
2.	Parafia św. Mikołaja i św. Małgorzaty w Jedlni	Jedlnia 1
3.	Kościół św. Barbary w Pionkach	Pionki, ul. Aleja Jana Pawła II 1
4.	Parafia pw. św. Maksymiliana Marii Kolbe	Pionki, ul. Wspólna 3a
5.	Parafia Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski	Pionki, ul. Aleje Lipowe 29a

Źródło: Opracowanie własne

2. Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022

CEL GŁÓWNY:

Budowa zintegrowanego systemu pomocy z zakresie wspierania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Zapewnienie bezpieczeństwa w zakresie podstawowych potrzeb dzieci i rodziny.
2. Edukacja i wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
3. Współpraca z rodziną w celu niwelowania i zapobiegania sytuacji kryzysowych.

4. Poprawa funkcjonowania członków rodziny, poprawa warunków bytowo- socjalnych rodziny wpływających na rozwój i funkcjonowanie dzieci.
5. Wsparcie interdyscyplinarne rodzin.
6. Zapobieganie izolacji społecznej, aktywizacja społeczna członków rodzin.
7. Podnoszenie kompetencji pracowników zajmujących się udzielaniem pomocy rodzinom w czasie przeżywanych przez nie trudności.

3. Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022

Cel szczegółowy nr 1

Zapewnienie bezpieczeństwa w zakresie podstawowych potrzeb dzieci i rodziny

Lp.	Zadania	Czas realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki	Źródło finansowania
1.	Pomoc w uzyskiwaniu środków i wsparcia finansowego, rzeczowego rodzinom ze zdiagnozowanym problemem finansowym(udzielanie zasiłków celowych, okresowych, rodzinnych, pielęgnacyjnych, specjalnych zasiłków opiekuńczych, stypendiów szkolnych, świadczeń pielęgnacyjnych)	2020-2022	- GOPS Pionki - Urząd Gminy Pionki	Liczba rodzin objętych pomocą	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
2.	Zapewnienie posiłków dzieciom	2020-2022	-GOPS Pionki - Placówki oświatowe	Liczba dzieci objętych pomocą	Środki własne realizatorów działania,

					środki zewnętrzne
3.	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	2020-2022	-GOPS Pionki - Placówki oświatowe - Służba zdrowia,	Liczba monitorowanych rodzin	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
4.	Wsparcie ofiar przemocy w rodzinie	2020- 2022	- GOPS Pionki - Placówki oświatowe -PCPR - Zespół Interdyscyplinarny - Policja - Sądy, kuratorzy - GKRPA	Liczba prowadzonych Niebieskich Kart	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
5.	Zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	2020-2022	- Urząd Gminy Pionki - GOPS Pionki - PCPR	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne, dofinansowania, dotacje

Cel szczegółowy nr 2

Edukacja i wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych

Lp.	Zadania	Czas realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki	Źródło finansowania
1.	Wspieranie rodzin i dzieci przez asystenta	2020-2022	- GOPS Pionki - Urząd Gminy	Liczba wspieranych	Środki własne realizatorów

	rodziny i/lub pracowników socjalnych		Pionki	rodzin	działania, środki zewnętrzne
2.	Realizowanie programów profilaktycznych z zakresu dysfunkcji rodzin - przemocy	2020-2022	- GOPS Pionki - PCPR - Placówki oświatowe - GKRPA - Służba zdrowia - Placówki oświatowe we współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczna -PCPR - Zespół Interdyscyplinarny - Policja	Liczba zrealizowanych programów	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
3.	Organizacja szkoleń, prelekcji, porad, warsztatów dla rodziców Utworzenie grupy wsparcia dla rodziców, tzw. „Szkoly dla Rodziców”	2020-2022	- Placówki oświatowe - PCPR -GOPS - Instytucje kulturalne, - CAL, /MOK	Liczba zrealizowanych szkoleń, warsztatów, porad	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
4.	Promocja integracji rodzinnej	2020-2022	- Placówki oświatowe	Liczba imprez, spotkań	Środki własne realizatorów

			- Urząd Gminy Pionki -GOPS - Instytucje kulturalne, CAL, MOK - ŚDS	integracyjnych, festynów	działania, środki zewnętrzne
5.	Indywidualne poradnictwo zawodowe, psychologiczne i pedagogiczne	2020-2022	- Punkt konsultacyjny, GOPS - PCPR - Placówki oświatowe Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna - Powiatowy Urząd Pracy	Liczba porad	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
6.	Edukacja w zakresie wagi organizacji, planowania i poświęcania czasu wolnego dla rodziny i dziecka	2020-2022	- GOPS Pionki, asystent rodziny - Placówki oświatowe	Liczba rodzin objętych wsparciem	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne

Cel szczegółowy nr 3

Współpraca z rodziną w celu niwelowania i zapobiegania sytuacji kryzysowych

Lp.	Zadania	Czas realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki	Źródło finansowania
1.	Objęcie rodzin przeżywających	2020-2022		Liczba rodzin objętych	Środki własne realizatorów

	trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparciem i pomocą asystenta rodziny		- GOPS Pionki	wsparciem asystenta rodziny	działania, środki zewnętrzne
2.	Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, pomoc prawno-psychologiczna	2020-2022	- GOPS Pionki - PCPR - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna - Placówki oświatowe	Liczba udzielonych porad	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
3.	Rozwijanie kompetencji rodzin wymagających edukacji w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów	2020-2022	- GOPS Ponki - PCPR - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna - Placówki oświatowe	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne

Cel szczegółowy nr 4

Poprawa funkcjonowania członków rodziny, poprawa warunków bytowo - socjalnych rodziny wpływających na rozwój i funkcjonowanie dzieci

Lp.	Zadania	Czas realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki	Źródło finansowania
1.	Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu poprzez	2020-2022	- GOPS Pionki	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne realizatorów działania,

	pracę socjalną i współpracę z asystentem				środki zewnętrzne
2.	Podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w środowisku biologicznym lub przywrócenia dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej biologicznym rodzicom	2020-2022	- GOPS Pionki - PCPR	Liczba rodzin objętych pomocą	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
3.	Umożliwienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa np. logopedycznego czy psychologiczno-pedagogicznego	2020-2022	- GOPS Pionki - PCPR Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna - Placówki oświatowe	Liczba udzielonych porad	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
4.	Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji	2020-2022	- GOPS Pionki - PCPR - Placówki oświatowe - Zespół Interdyscyplinarny	Liczba monitorowanych rodzin	Środki własne realizatorów działania,
5.	Organizacja szkoleń, warsztatów, prelekcji	2020-2022	- Placówki oświatowe - GKRPA - Policja	Liczba realizowanych szkoleń	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne

Cel szczegółowy nr 5

Wsparcie interdyscyplinarne rodzin

Lp.	Zadania	Czas realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki	Źródło finansowania
1.	Koordynacja działań na rzecz rodzin, współpraca podmiotów podejmujących działania	2020-2022	- GOPS Pionki - PCPR - Placówki oświatowe - Sąd, kuratorzy	Liczba wspólnie podjętych działań	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
2.	Dobór działań naprawczych na rzecz rodziny w oparciu o działania interdyscyplinarne	2020-2022	GOPS Pionki - PCPR - Placówki oświatowe - Sąd- kuratorzy	Liczba zespołów interdyscyplinarnych	Środki własne realizatorów działania, dotacje
3.	Wsparcie rodzin dotkniętych przemocą	2020-2022	- GOPS Pionki - PCPR - Sąd- kuratorzy - Policja - Psycholog - Psychiatra	Liczba rodzin objętych pomocą	Środki własne realizatorów działania, dotacje, środki zewnętrzne

Cel szczegółowy nr 6

Podnoszenie kompetencji pracowników zajmujących się udzielaniem pomocy rodzinom w czasie przeżywanych przez nie trudności

Lp.	Zadania	Czas realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki	Źródło finansowania
1.	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy	2020-2022	- GOPS Pionki - Urząd Gminy	Liczba odbytych szkoleń	Środki własne realizatorów działania, środki

Spółecznej, mających bezpośredni kontakt we współpracy z rodziną; udział w szkoleniach, kursach, edukacja					zewnętrzne
---	--	--	--	--	------------

Cel szczegółowy nr 7

Zapobieganie izolacji społecznej, aktywizacja społeczna członków rodzin

Lp.	Zadania	Czas realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki	Źródło finansowania
1.	Wczesna interwencja	2020-2022	- GOPS Pionki - PCPR - Sąd, kuratorzy - Placówki oświatowe - Służba zdrowia - Policja, dzielnicowi	Liczba podjętych interwencji	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
2.	Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniem, motywowanie do podjęcia terapii- monitorowanie postępów terapii	2020-2022	- GOPS Pionki - Sąd, kuratorzy - Zespół Interdyscyplinarnej - GKRPA	Liczba osób podejmujących i kończących terapię	Środki własne realizatorów działania, dofinansowania, dotacje, środki zewnętrzne
3.	Wspieranie idei wolontariatu, edukacja młodzieży, uwrażliwianie na zagrożenia i potrzeby innych osób	2020-2022	- GOPS Pionki Środki własne realizatorów działania, dofinansowania,	Liczba spotkań wolontariatu	Środki własne realizatorów działania, dotacje, środki zewnętrzne

			dotacje, środki zewnętrzne - PCPR -ŚDS		
4.	Wspieranie uczniów mających trudności edukacyjne	2020-2022	- Placówki Oświatowe - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Liczba uczniów / dzieci korzystających z pomocy	Środki własne realizatorów działania, dotacje, środki zewnętrzne
5.	Wspieranie w działaniach organizacji czasu wolnego dzieciom i młodzieży, organizacja dodatkowych zajęć pozaszkolnych	2020-2022	- GOPS Pionki - Biblioteka Gminna - Placówki oświatowe	Liczba dzieci korzystających z ofert instytucji	Środki własne realizatorów działania, dotacje, środki zewnętrzne
6.	Organizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci i młodzieży szkolnej	2020-2022	-Placówki oświatowe - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Liczba osób korzystających z ofert	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
7.	Podjęcie współpracy z parafiami, organizacja świetlic parafialnych, zajęć pozalekcyjnych	2020-2022	-GOPS Pionki -Przedstawiciele parafii - Wolontariat - Placówki oświatowe	Liczba dzieci korzystających z ofert	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne

4. Korzystający z Programu

Gminny Program Wspierania Rodzin skierowany jest- jak sama nazwa wskazuje - do wszystkich rodzin z terenu Gminy Pionki, a w szczególności do tych spośród nich, które dotknięte zostały różnorodnymi trudnościami bezpośrednio lub pośrednio wpływającymi i negatywnie oddziałującymi na funkcjonowanie całej rodziny, a poprzez to zaburzającymi prawidłowe wywiązywanie się z funkcji opiekuńczo- wychowawczych. Są to rodziny borykające się z problemem bezrobocia, ubóstwa, uzależnienia- głównie od alkoholu, współuzależnienia, przemocy, nasilających się konfliktów ale także problemów wynikających z długotrwałych chorób lub niepełnosprawności własnej lub członków rodziny, chorób psychicznych, rodziny zagrożone ograniczeniem lub odebraniem władzy rodzicielskiej lub takie, w których doszło już do tego typu działań.

Program Wspierania Rodzin skierowany jest również do przedstawicieli i pracowników instytucji i służb pracujących na rzecz rodzin i bardziej lub mniej oddziałujących na nie.

Dysfunkcje w sprawowaniu właściwej opieki nad dziećmi są znaczącym wyznacznikiem podejmowanych interwencji przez różne organy instytucjonalne. Dzieci z rodzin bezradnych wychowawczo narażone są na nagromadzenie negatywnych wzorców a poprzez to izolację społeczną, konflikty, zaburzenia rozwojowe, pogłębiające się zachowania aspołeczne. Bardzo często rodziny takie nie potrafią samodzielnie udźwignąć nagromadzonych trudności. Potrzebują impulsu, zobowiązania, dodatkowej motywacji ze strony instytucji, dlatego istnieje wysoka potrzeba angażowania się przedstawicieli i pracowników tychże instytucji w proces wspierania rodzin w sytuacjach dla nich kryzysowych. Do tego typu działań zobowiązuje organy jednostek samorządu terytorialnego Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Działania takie powinny polegać przede wszystkim na;

- Ocenie sytuacji rodziny i jej środowiska, zdiagnozowaniu przyczyn występujących trudności;
- Rozwijaniu umiejętności w zakresie poprawnego pełnienia obowiązków wynikających z ról społecznych i funkcji rodzinnych;
- Podnoszeniu poziomu wydolności rodziny w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego;

- Motywowaniu do zmian w zakresie dysponowania własnymi zasobami, możliwościami, umiejętnościami, podnoszeniu wartości samego siebie, budowaniu poczucia sprawstwa;
- Aktywizowaniu rodzin do podejmowania działań i pokonywania trudności;
- Przeciwdziałaniu izolacji i degradacji społecznej członków rodzin;
- Edukacji i wspieraniu rodziców w zakresie sprawowania właściwej opieki nad dziećmi, kształtowaniu systemu wychowawczego;
- Edukacji i wspieraniu w zakresie kształtowania prawidłowych relacji i więzi rodzinnych;
- Poradnictwie w zakresie poświęcania, planowania i spędzania czasu wolnego z dziećmi, wadze rozwijania ich zainteresowań i predyspozycji;
- Edukacji w zakresie przestrzegania norm społecznych;
- Rozwijaniu umiejętności korzystania z lokalnego rynku pracy, motywowaniu do samorozwoju;
- Kształtowaniu umiejętności organizacji właściwych warunków w przestrzeni, umożliwiających prawidłowe funkcjonowanie i rozwój;
- Podniesieniu świadomości w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny;

5. Źródła finansowania Programu

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 będą:

- budżet Państwa
- budżet Gminy Pionki
- Inne źródła finansowania, np. dotacje z Unii Europejskiej

6. Czas realizacji Programu

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny zaplanowana jest na lata 2020-2022 z zastrzeżeniem, że program może ulegać modyfikacji.

7. Oczekiwane efekty po realizacji Programu

Realizujący Program zakładają, że dzięki podejmowanej wzajemnej współpracy uda się:

1. stworzyć właściwe warunki i dać możliwości rozwojowe rodzinie:
  - rozwój profesjonalnych form pomocy rodzinie;
  - usprawnienie funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;

- odbudowa rodzin naturalnych poprzez powrót dziecka do naturalnego, biologicznego środowiska;
  - zapewnienie rodzinom podstawowych potrzeb socjalno- bytowych, zapobieganie sytuacjom kryzysowym;
2. Stworzyć zintegrowany system pomocy w zakresie wspierania rodzin borykających się z trudnościami w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Wszelkie działania należy opierać na efektywnym przepływie informacji pomiędzy zaangażowanymi instytucjami i tworzeniu zespołów, które mają na celu wspieranie rodzin w kryzysie. Tylko połączenie działań instytucji i organizacji pozwoli pozytywnie wpłynąć na poprawę funkcjonowania zagrożonych rodzin i zminimalizować negatywne skutki sytuacji kryzysowej dotyczącej rodzinę, a tym samym zapobiec umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

8. Kontrola i analiza programu

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 w Gminie Pionki zgodnie z Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku jest dokumentem stawiającym cele i zadania na okres 3 lat, dlatego też niezbędna jest jego ocena i weryfikacja efektywności podejmowanych zadań.

W celu badania efektywności Programu prowadzony będzie monitoring, który będzie polegał na gromadzeniu danych i analizowaniu informacji dotyczących zrealizowanych zadań w ramach programu od podmiotów zaangażowanych w jego realizację, przez koordynatora programu, tj. Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej prezentować będzie Wójtowi Gminy Pionki do dnia 31 marca każdego roku sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Głównymi obszarami monitorowania Programu są wyznaczone zadania. Wójt Gminy po zatwierdzeniu sprawozdania prezentuje je Radzie Gminy w Pionkach.

Monitoring realizacji Programu pozwala na:

- kontrolowanie postępów realizowanych zadań i podjęcie ewentualnych korekt;
- diagnozę ilościową rodzin wymagających wsparcia;
- ocenę zaangażowania jednostek odpowiadających za ich realizację;
- uszczegółowienie obszarów, które poddane zostaną ewaluacji;
- ocenę stopnia zadowolenia członków rodzin z oferowanej pomocy;

- gromadzenie informacji, pozwalających na planowanie działań profilaktycznych na kolejne lata oraz przesłanki do oceny ich skuteczności;

Przedmiotem ewaluacji Programu będą podejmowane działania oraz uzyskane efekty.

9. Zakończenie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Pionki na lata 2020-2022 zakłada stworzenie modelowych warunków prowadzących do poprawy jakości życia rodzin. Kładzie nacisk na zapewnienie podstawowych środków wpływających na dobro i rozwój dzieci. Rodziny będą edukowane do pokonywania napotkanych trudności. Współpraca z nimi przebiegać będzie na zasadach pomocniczości i będzie miała charakter profilaktyczny i ochronny. Podejście takie da szansę na pokonywanie sytuacji kryzysowych rodzin i ich powrót do prawidłowego funkcjonowania społecznego, wzrostu motywacji, chęci poprawy własnej, często trudnej sytuacji, pomoże w budowaniu świadomości i umożliwi wykorzystywanie własnych zasobów.

10 Spis tabel

Tabela 1 str. 11

Tabela 2 str. 12

Tabela 3 str. 13

Tabela 4 str. 13

Tabela 5 str. 15

Tabela 6 str. 17

Tabela 7 str. 26

Tabela 8 str. 24

Tabela 9 str. 25

Tabela 10 str. 26

Tabela 11 str. 26

Tabela 12 str. 27